

1991/92

טיפוח מכלואי מלון לגידול בבית צמיחה בחדלייה בעונת החורף

רבקה אופנבך, ישראל צברי - מו"פ נגב - ערבה - תחנת נסויים "יאיר"
צבי קרחי, יוסף בורגר, חיים נרסון - מינהל המחקר החקלאי - תחנת נסויים -
נווה יער

תקציר

גידול מלונים בחממות הולך ומתרחב בשנים האחרונות. הזנים שמגדלים בחממות הם זנים שטופחו בשטח פתוח ולשטח הפתוח. מבין הזנים שטופחו בנווה יער נמצאו הזנים ערבה, גליה ו-C-8, מתאימים לגידול בחממות. עם המעבר לגידול בחממות ישנו מעבר מגידול שרוע לגידול מודלה. גידול מודלה בעונת החורף מצריך התאמה של זנים לצורת גידול זו.

השלב הראשון בטיפוח היה איתור התכונות השונות בהורים של הזנים הקיימים המצריכים שיפור. לצורך זה נשתלו בתחנת "יאיר" ב-22.12.92 שמונה עשר קוים ומיכלואים. קוים אלו כללו את ההורים של ערבה, C-8 וגליה, המכלואים עצמם ועוד שנים עשר קוי טיפוח. במהלך הגידול עקבנו אחר מרכיבי היבול (מספר ומשקל הפירות) ואחר מרכיבי איכות הפרי (התמוטטות הציפה ו-TSS).

נמצא כי בהורה הזכרי הן של הגליה והן של C-8 ישנה בעיה של חנטה והתפתחות הפרי כך שהיבול הכללי של קוים אלה היה נמוך מאד ביחס להורים הנקביים והמיכלואים. לעומת זאת אחוז הפירות בעלי ציפה ממוטטת בהורה הנקבי היה גבוה יותר מאשר בהורה הזכרי. כשהמיכלואים היו במצב ביניים. מכאן הסקנו על הצורך לשפר את חנטת ההורה הזכרי בגידול בחממה, והורדת אחוז הפירות הממוטטים בהורה הנקבי.

במהלך עונה זו איתרנו קוים מאופיינים בחנטה טובה וקוים עם פירות לא ממוטטים.

מתוך קוים אלה איתרנו צמחים עם פירות בעלי תכונות של טעם, ארומה וצורה השונים מהטיפוסים "דמויי הגליה".

מצמחים אלה נלקחו יחורים לצורך ריבון אצל ד"ר הילל סופר בעין גדי. הצמחים שהתקבלו מיחורים אלה נשתלו בשדה בנוה יער ונעשתה עליהם הפריה עצמית לצורך בידוד הקוים.

קוים אלה מאפשרים לנו לפתוח כיוון חדש לטיפוח זנים לחממות בעלי איכות גבוהה השונים מהזנים המקובלים ובכך להרחיב את מיגוון ואיכות הפירות ליצוא ולשוק המקומי.

מטרות המשך העבודה הוא להמשיך בבידוד הקוים עם תכונות צימוח ואיכות פירות גבוהה בתנאי חממה ובשלב מאוחר יותר ליצור מיכלואים חדשים כשעיקר הסלקציה נעשית בתנאי חממה בערבה שהוא אזור היעד של הגידול.